

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4101-09-05/2012
P/12/057

Poznań, dnia 19 lipca 2012 r.

Pani
Ewa Frąckowiak
Dyrektor
Szkoły Podstawowej
z Oddziałami Integracyjnymi nr 40 w Poznaniu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 40 w Poznaniu (zwanej dalej: Szkołą) kontrolę kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w latach szkolnych: 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 6 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, dotyczących błędnego ujmowania danych o uczniach z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w systemie informacji oświatowej (SIO).

1. Formułując pozytywną ocenę NIK uwzględniła działania Szkoły, które zapewniły uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcenie i wychowanie w zakresie dostępnym dla tych uczniów oraz dające im możliwość usprawniania zaburzonych funkcji i rewalidacji. Pracownicy pedagogiczni Szkoły posiadali odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje, pozwalające na podejmowanie zindywidualizowanych działań, uwzględniających zalecenia zawarte w orzeczeniach publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego.

Dodatkowo zatrudnieni nauczyciele i specjaliści realizowali zadania określone w § 5 ust. 2 rozporządzenia z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych² oraz w § 15 rozporządzenia z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³. Łączna liczba zajęć, w których uczestniczyli dodatkowi nauczyciele wynosiła: 70 godzin tygodniowo (w 2009/2010), 50 godzin (w 2010/2011) i 50 godzin (w 2011/2012). W zajęciach rewalidacyjnych uczestniczyli wszyscy uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy stanowili trzon klas integracyjnych. Jeden uczeń klasy IVa (rok szkolny 2011/2012), którego orzeczenie o potrzebie

¹ Dz. U. Nr 227, poz. 1482, ze zm., dalej: Ustawa nowelizująca.

² Dz. U. Nr 19, poz. 167, przepis uchylony z dniem 01. 09. 2011 r.

³ Dz. U. Nr 11, poz. 114, przepis uchylony z dniem 01. 02. 2011 r.

kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym wpłynęło do szkoły, jako szóste (trzon klas integracyjnych może stanowić od trzech do pięciu uczniów z problemami zdrowotnymi) nie został objęty indywidualnymi zajęciami rewalidacyjnymi. Uczestniczył on jednak w grupowych zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych oraz socjoterapeutycznych prowadzonych przez pedagoga szkolnego oraz korzystał z pomocy wolontariusza. Z pomocy logopedycznej korzystali, w różnej formie, wszyscy uczniowie posiadający takie zalecenia (dwie lub jedna godzina indywidualnych zajęć rewalidacji logopedycznej, grupowe zajęcia logopedyczne zorganizowane w funkcjonującym w Szkole Klubie „U Mieszka”). Pomoc logopedyczna udzielona ośmiu uczniom (w latach 2009/2010 i 2010/2011) polegała na udziale w grupowych zajęciach orgiami z logopedią prowadzonych przez nauczyciela, którego kwalifikacje w tym zakresie stanowiły jedynie zajęcia z podstaw logopedii (10 godzin) w ramach studiów podyplomowych z zakresu pedagogiki specjalnej – terapii pedagogicznej.

W Szkole zapewniono uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych pomoc psychologiczno-pedagogiczną w postaci szeroko rozumianego wsparcia, udzielanego w formie rozmów wyjaśniających, wyciszających, interwencyjnych, mediacyjnych itp. Uczniowie korzystali także z indywidualnych lub grupowych zajęć psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologa lub pedagoga szkolnego, grupowych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych prowadzonych przez pedagoga szkolnego oraz zajęć, których celem była pomoc w odrabianiu lekcji. Szkoła stworzyła także odpowiednie warunki do działań wolontariuszy, których celem była pomoc m.in. uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Od 1 września 2011 r. w Szkole rozpoczęto wdrażanie nowej formuły udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, polegającej na powołaniu z dniem 29 marca 2012 r. zespołu nauczycieli i specjalistów opracowujących indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dla każdego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W roku szkolnym 2009/2010 w Szkole funkcjonowało siedem oddziałów integracyjnych (w tym dwa, do których uczęszczało dwoje uczniów z orzeczeniami), w roku szkolnym 2010/2011 pięć oddziałów integracyjnych (w tym jeden, do którego uczęszczało dwoje uczniów z orzeczeniami). W roku szkolnym 2011/2012 liczba oddziałów integracyjnych w Szkole zmniejszyła się do trzech, co związane było z niezaliczaniem uczniów z zaburzeniami zachowania (pięciu uczniów) i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (siedmiu uczniów) do grupy uczniów niepełnosprawnych (do trzonu klas integracyjnych). Decyzją Dyrektora Szkoły, na podstawie wytycznych organu prowadzącego, z dniem 1 września 2011 r. zmieniony został status klasy IIIa i Va z integracyjnej na ogólnodostępną. W roku szkolnym 2011/2012, do klasy ogólnodostępnej IIIa uczęszczało troje uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego z powodu niepełnosprawności: uczeń z niepełnosprawnością sprzężoną, dwoje uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim (jeden od dnia 25 października 2011 r.) oraz dwoje uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Do klasy ogólnodostępnej Va uczęszczało troje uczniów z zaburzeniami zachowania oraz dwoje z zagrożeniem niedostosowania społecznego.

W ocenie NIK, wbrew postanowieniom § 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych⁴ nie zapewniono ww. uczniom klasy IIIa i Va możliwości kontynuacji nauki w warunkach oddziału integracyjnego zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznych. Należy jednak wskazać, iż w roku szkolnym 2011/2012 zmiana statusu tych klas miała charakter formalny, gdyż, za zgodą organu prowadzącego, pozostawiono w obu klasach ogólnodostępnych dodatkowego nauczyciela (choć § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, który daje podstawę prawną do tego działania, zacznie obowiązywać dla szkół podstawowych ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi od 1 września 2012 r.). Dyrektor Szkoły, w uzgodnieniu z organem prowadzącym, przydzielił uczniom niepełnosprawnym, zagrożonym niedostosowaniem społecznym oraz z zaburzeniami zachowania z klas IIIa i Va, łącznie 16 godzin indywidualnych zajęć rewalidacyjnych tygodniowo, przy czym liczba ta była niewystarczająca i dla dwojga uczniów z klasy IIIa z niepełnosprawnością polegającą na upośledzeniu umysłowym w stopniu lekkim zajęcia rewalidacyjne i rewalidacji logopedycznej prowadzone były łącznie.

Ponadto konsekwencją tych zmian był również brak podziału uczniów na grupy na lekcjach wychowania fizycznego i języka angielskiego w klasie Va (podczas gdy w klasach integracyjnych lekcje te odbywały się z podziałem na grupy).

⁴ Dz. U. Nr 228, poz. 1490.

Dane o liczbie uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w trzech przypadkach, wprowadzane zostały przez Szkołę do SIO nierzetelnie. Według stanu na 30 września 2010 r. Dyrektor Szkoły wskazała, że dwoje uczniów Szkoły posiadało orzeczenia o niepełnosprawności z powodu upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym lub znacznym, podczas gdy niepełnosprawność tych uczniów polegała na upośledzeniu umysłowym w stopniu lekkim. Błędne ujęcie tych danych spowodowało przydzielenie tym uczniom wagi subwencyjnej P4, podczas gdy powinna im być przypisana waga P2 i w konsekwencji zawyżenie przyznanej organowi prowadzącemu subwencji oświatowej w 2011 r. o kwotę 19.795,55 zł. Ponadto, Dyrektor Szkoły błędnie zgłosiła liczbę uczniów z zaburzeniami zachowania i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym według stanu na dzień 30 września 2009 r. i 30 września 2010 r. Nieprawidłowość ta wynikała z tego, że w obu tych latach jeden uczeń posiadający orzeczenie z powodu zagrożenia niedostosowaniem społecznym, w SIO wykazywany był jako uczeń z zaburzeniami zachowania.

Dane ujmowane przez Szkołę w SIO były terminowo przekazywane organowi prowadzącemu.

2. W latach 2010-2012 (I kwartał), zgodnie z planem rzeczowo-finansowym, Szkoła wydatkowała na swoją działalność kwoty: 3.067.745,20 zł w 2010 r., 3.029.527,93 zł w 2011 r. i do 31 marca 2012 r. 871.779,02 zł (bez kwot ujętych w rozdziale 80103 – Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych). Z tego wydatki na wynagrodzenia w rozdziale 80101 – Szkoły podstawowe wyniosły: 2.145.474,18 zł w 2010 r., 2.175.675,26 zł w 2011 r. i do 31 marca 2012 r. 679.633,20 zł. Wydatki majątkowe zrealizowane zostały jedynie w 2011 r. w łącznej wysokości 39.996,21 zł na zakup 27 sztuk okien drewnianych.

Szkoła, we wszystkich latach objętych kontrolą, prowadziła wydzielony rachunek dochodów (rachunek dochodów własnych), na którym zrealizowała – zgodnie z postanowieniami statutu - dochody w kwocie: 219.382,91 zł (według stanu na 31 grudnia 2010 r.), 152.486,22 zł (według stanu na 31 grudnia 2011 r.) i 59.713,41 zł (według stanu na 31 marca 2012 r.). Z wydzielonego rachunku dochodów (rachunku dochodów własnych) dokonano odpowiednio wydatków bieżących w wysokości: 538.924,96 zł, w tym zakup usług remontowych w wysokości 248.020,53 zł (według stanu na 31 grudnia 2010 r.), 152.486,22 zł, w tym zakup usług remontowych 528,90 zł (według stanu na 31 grudnia 2011 r.) i 44.069,90 zł – nie dokonano zakupu usług remontowych (według stanu na 31 marca 2012 r.).

3. W ocenie NIK, Dyrektor Szkoły podejmowała liczne działania mające na celu zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych Szkoły, np. wygospodarowanie dodatkowych pomieszczeń przeznaczonych na gabinet psychologa i pedagoga, gabinet logopedy, dwa pomieszczenia do zajęć rewalidacyjnych, które umożliwiały swobodną realizację takich zadań Szkoły, jak nauczanie indywidualne, praca psychologa, pedagogów, zajęcia korekcyjne. W ostatnich latach, w budynku Szkoły prowadzone były prace remontowe. Wykonano także remont nawierzchni przejścia w podcieniach budynku Szkoły. Sale lekcyjne wyposażane były w nowe ławki i krzesła, w sprzęt audiowizualny (tablice multimedialne, rzutniki) oraz komputerowy (pracownia komputerowa oraz laptopy) i pomoce dydaktyczne. Szkoła wyposażona była także w szafki, umożliwiające uczniom pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych. Do dyspozycji uczniów Szkoły pozostawał zespół urządzeń sportowo-rekreacyjnych, tj. sala gimnastyczna, sala do zajęć ruchowych, sala do gimnastyki korekcyjnej, boisko sportowe.

W Szkole zorganizowana została świetlica i klub profilaktyczny „U Mieszka”, do których należało m.in. organizowanie pomocy w nauce, prowadzenie zajęć o charakterze terapeutycznym. Szkoła wyposażona była także w bibliotekę, czytelnię oraz centrum multimedialne, zorganizowany był blok żywieniowy (kuchnia, stołówka) oraz funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W celu zapewnienia uczniom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki, budynek i teren Szkolny objęty był nadzorem kamer.

Przeprowadzone w Szkole cztery kontrole Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu nie stwierdziły nieprawidłowości. Urządzenia sanitarne utrzymywane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. W budynku Szkoły istniała możliwość korzystania z ciepłej wody.

Ze względu na fakt, iż budynek Szkoły był wpisany do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i objęty nadzorem konserwatorskim, nie było możliwe dostosowanie obiektu do potrzeb niepełnosprawnych ruchowo, tj. zamontowanie windy (przy czym z budynku nie korzystały osoby niepełnosprawne na wózkach).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) rzetelne ujmowanie danych w SIO, zgodnie z treścią orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- 2) dokonanie korekty danych zgłoszonych do SIO według stanu na 30 września 2010 r. zgodnie ze stanem faktycznym, wynikającym z orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz przekazanie prawidłowych danych według stanu na 30 września 2010 r. do organu prowadzącego.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.